

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА

Факультет філології

Кафедра слов'янських мов

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОСНОВИ УСНОГО ПЕРЕКЛАДУ

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітня програма «Польська мова і література та англійська мова»

Спеціальність В11 Філологія

Спеціалізація (за наявності) В11.033 Слов'янські мови та література
(переклад включно), перша - польська

Галузь знань **В** Культура, мистецтво та гуманітарні науки

Затверджено на засіданні
кафедри слов'янських мов
Протокол №5 від “29” грудня 2025 р.

м. Івано-Франківськ – 2025

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Основи усного перекладу
Викладач (-і)	к.ф.н. , доц. Щербій Наталія Олегівна
Контактний телефон викладача	+380967481193
Е-mail викладача	natalia.shcherbii@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	очна
Обсяг дисципліни	90 годин/3.0 кредитів ECTS
Консультації	Консультації проводяться згідно з узгодженим графіком на навчальний семестр. Також консультації можливі в день проведення лекцій чи практичних занять, окрім того практикується залучення онлайн ресурсів за попередньою домовленістю.
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua/
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>Навчальна дисципліна «Основи усного перекладу» має на меті розглянути загальні закономірності перекладацького процесу загалом, та специфіки усного послідовного перекладу з рідної на польську та з польської на рідну мову.</p> <p>Студенти вправляються в різних видах перекладу, зокрема синхронному та послідовному, та вивчають особливості, пов'язані з цими видами перекладу.</p>	

3. Мета та цілі курсу (в межах мети на цілей ОП)
<p>Мета курсу: підготувати фахівців у галузі усного перекладу, що передбачає розвиток фахової компетентності перекладача для забезпечення процесу міжмовної і міжкультурної комунікації в різних галузях і сферах економіки, науки, техніки, освіти, культури шляхом перекладу різножанрових текстів з польської мови українською та навпаки;</p> <p>Практичні цілі:</p> <ul style="list-style-type: none"> – сформувати у студентів професійні навички усного перекладача, підготувати фахівців з усного перекладу (польсько-українського та українсько-польського) високої кваліфікації для здійснення усних перекладів різної тематики та складності, для подальшої роботи в різних установах в якості усного перекладача (перекладача на заходах різного типу, перекладача-референта, перекладача-менеджера, гіда- перекладача, перекладача-супроводжуючої особи); – підготувати студентів до проведення самостійних наукових досліджень у сфері усного перекладу.
4. Програмні компетентності та результати навчання
<p>ІК Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в галузі філології та перекладу (лінгвістики, літературознавства, фольклористики та літературного краєзнавства) у процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій та методів філологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.</p> <p>ЗК 5. Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.</p> <p>ЗК 8. Здатність працювати в команді та автономно.</p> <p>ЗК 9. Здатність спілкуватися іноземною мовою (польською).</p> <p>ЗК 12. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологіях.</p> <p>Фахові компетентності</p>

ФК 2. Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні.

ФК 3. Здатність використовувати в професійній діяльності знання з теорії та історії польської мови.

ФК 6. Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати польську, мову в усній і письмовій формах, у різних жанрово-стильових різновидах і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя.

ФК 9. Усвідомлення засад і технологій створення текстів різних жанрів і стилів державною, польською та англійською мовами.

ФК 12. Здатність до організації як усної, так і писемної ділової комунікації.

ФК 13. Здатність перекладати, редагувати, реферувати та анотувати польською та англійською мовами тексти різних жанрів.

Програмні результати навчання

ПРН 1. Вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефахівцями державною та польською і англійською мовами усно й письмово, використовувати їх для організації ефективної міжкультурної комунікації.

ПРН 6. Використовувати інформаційні й комунікаційні технології для вирішення складних спеціалізованих завдань і проблем професійної діяльності.

ПРН 7. Розуміти основні проблеми філології та підходи до їхнього розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів.

ПРН 8. знати й розуміти систему мови, загальні властивості літератури як мистецтва слова, історію польської, англійської мови і польської та світової літератур, вміти застосовувати ці знання у професійній діяльності.

ПРН 10. Знати норми польської, англійської, української мови та вміти їх застосовувати у практичній діяльності.

ПРН 11. Знати принципи, технології і прийоми створення усних і письмових текстів різних жанрів і стилів польською мовою, англійською та українською мовами.

ПРН 12. Аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.

ПРН 14. Використовувати польську, англійську, українську мову в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному) для розв'язання комунікативних завдань у побутовій, суспільній, навчальній, професійній, науковій сферах життя.

ПРН 16. Знати й розуміти основні поняття, теорії та концепції польської, англійської, української філології, вміти застосовувати їх у професійній діяльності.

ПРН 20. Дотримуватися правил академічної доброчесності, тобто принципів особистого прикладу, відповідальності, справедливості, академічної свободи, взаємоповаги і взаємодовіри, прозорості, партнерства та взаємодопомоги, компетентності й професіоналізму, законності тощо.

ПРН 21. Здійснювати переклад польськомовного та англомовного писемного та усного тексту українською мовою та українськомовного польською та англійською мовами.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	12
практичні	18
самостійна робота	60

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / Вибірковий
7	Філологія	4	Вибірковий

Тематика навчальної дисципліни

Теми	Кількість годин		
	лекції	практичні	самостійна робота
Тема 1. Історія усного перекладу. Усний переклад як засіб міжкультурного спілкування. Творчо-мисленнєвий процес усного перекладу. Місце усного перекладу серед інших гуманітарних дисциплін.	2		4
Тема 2. Сутність та особливості перекладацької діяльності. Вимоги до усного перекладача. Професійні навички усного перекладача. Психологічна підготовка усного перекладача для роботи в умовах стресу. Психологічні труднощі усного перекладу. Шляхи подолання «психологічного бар'єру» на початку усного перекладу	2		4
Тема 3. Основні поняття теорії усного перекладу. 1.1 Основні риси і функції послідовного перекладу. 1.2 Основні риси і функції синхронного перекладу. 1.3 Метод перекладацького нашіптування. 1.4 Методи здійснення синхронного перекладу. 1.5 Методи здійснення послідовного перекладу.	2		4
Тема 4. Основи синхронного перекладу. Використання технічних засобів: спеціальне обладнання під час роботи: кабінка та пульт перекладача, радіо- та звичайні мікрофони, акустичні та відео-системи тощо. Бригадний метод при синхронному перекладі. Екстралінгвістичні труднощі та проблеми взаєморозуміння й перекладу.	2		4
Тема 5. Послідовний переклад як процес передачі повідомлень. Переклад конференцій, практика у «віртуальному офісі». Абзацно-фразовий переклад без запису під час пауз оратора. Перекладацький скоропис. Форми скороченого запису при усному послідовному перекладі.	2		4
Тема 6. Етика і культура перекладача Критерії оцінювання перекладу. Окремі міжнародні норми, стандарти та вимоги до усного перекладу. Деякі правові питання усного перекладу, пов'язані з міжнародними переговорами будь-якого рівня. Етичні норми при усному перекладі. Вартість усного перекладу.	2		4
Тема 7. Усний переклад економічної тематики: стан та розвиток економіки, світова економічна криза.		2	4

Тема 8. Усний переклад культурологічного змісту: театр, книжковий форум, літературні зустрічі.		2	4
Тема 9. Усний переклад сфери міжнародних відносин та офіційно-ділового стилю: заяви, протоколи, візити.		4	4
Тема 10. Усний переклад медичної тематики та сфери охорони здоров'я.		2	4
Тема 11. Усний переклад науково-технічної сфери: нове у світі, створення нових продуктів, ІТ-технології, мітінги, співбесіди.		2	4
Тема 12. Усний переклад релігійного характеру: проповіді, лекції, зустрічі.		2	4
Тема 13. Усний переклад фільмів, мультфільмів, вистав.		2	4
Підсумковий тест		2	8
Разом годин за семестр	6	18	60

6. Система оцінювання курсу

Загальна система оцінювання курсу	<p>Накопичування балів під час вивчення дисципліни здобувачем вищої освіти здійснюється у такому співвідношенні (підсумковий контроль у формі заліку):</p> <p>Загальні 100 балів включають:</p> <p>40 балів – підсумок роботи студента під час практичних занять</p> <p>10 балів – самостійна робота (індивідуальні теми)</p> <p>50 балів – підсумкова робота (колоквіум)</p> <p>Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті за виступ та виконання письмового завдання студентом. Передбачас оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми під час роботи на практичних заняттях та набутих професійних навичок під час виконання практичних завдань.</p> <p>Оцінювання відповідей здобувачів освіти на практичних заняттях відбувається згідно навчального розкладу за 100 бальною шкалою. Вага оцінки за кожен вид навчальної роботи та відповідну тему відображена у таблиці. Максимальна кількість балів, яку здобувач освіти може отримати за виконання завдань на практичних заняттях складає 50 балів.</p> <p>Критерії поточного оцінювання:</p> <p>«90-100 балів» – здобувач вищої освіти в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей (в т. ч. у вигляді мультимедійних презентацій), глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу.</p> <p>«70-89 балів» – здобувач вищої освіти достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей (в т. ч. у вигляді мультимедійних презентацій), в основному</p>
-----------------------------------	--

	<p>розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки.</p> <p>«50-69 балів» – здобувач вищої освіти в цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей (в т. ч. у вигляді мультимедійних презентацій), але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки.</p> <p>«Менше 50 балів» – здобувач вищої освіти не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності.</p>
Вимоги до письмової роботи	Комплексна контрольна робота охоплює 30 тестових завдань з усіх тем. Контрольна робота виконується на останньому практичному занятті у письмовій формі або на платформі дистанційного навчання.
Практичні заняття	Письмові завдання, виконання вправ, захист виконаних презентацій на обрані теми, обговорення фільмів про міжкультурну комунікацію. Оцінюються кожне завдання за 100-бальною системою.
Умови допуску до підсумкового контролю	<ul style="list-style-type: none"> - відвідування лекцій, відпрацювання усіх лекцій, на яких студент був відсутній; - активна робота під час практичних занять - здача індивідуальних завдань в межах самостійної роботи
Підсумковий контроль	<p>Підсумковий семестровий контроль являє собою підсумкове оцінювання результатів навчання здобувача вищої освіти за семестр, що з даної дисципліни здійснюється у формі заліку.</p> <p>Семестровий контроль у формі заліку передбачає, що підсумкова оцінка (у стобальній шкалі) з навчальної дисципліни визначається як сума оцінок за поточний контроль.</p> <p>Повторне складання допускається не більше двох разів з кожної дисципліни: один раз викладачеві (талон №2) тестування в системі дистанційного навчання + усне опитування відповідно до програмових вимог, другий – комісії (талон №3) реалізується виключно у тестовій формі з використанням організаційно-технологічних процесів.</p> <p>Якщо студент не склав навчальну дисципліну за талоном 3, дозволяється повторне вивчення навчальної дисципліни впродовж наступного семестру (планується за рахунок власного часу студента і не фінансується з бюджетних коштів).</p> <p>Здобувачі вищої освіти, які одержали під час екзаменаційної сесії більше трьох підсумкових незадовільних оцінок (F, FX) незалежно від виду контролю (екзамен, залік), відраховуються з університету за академічну неуспішність. Здобувачам вищої освіти, які одержали під час</p>

екзаменаційної сесії одну-три незадовільні оцінки (F, FX), дозволяється ліквідувати академічну заборгованість у встановлені графіком навчального процесу терміни. Здобувача вищої освіти, який не ліквідував академічну заборгованість у встановлені терміни без поважної причини, відраховують з університету за академічну неуспішність або за його згодою направляють на повторне вивчення навчальної дисципліни, яке регламентується Положенням про порядок повторного вивчення дисциплін (кредитів ECTS) в умовах ECTS.

Шкала оцінювання для заліку

Університетська	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	зараховано
80-89	B	
70-79	C	
60-69	D	
50-59	E	
25-49	FX	не зараховано
0-24	F	

7. Політика курсу

Письмові роботи	Тестові завдання після кожної лекції. Індивідуальні презентації. Вправи до тем. Підсумкова тестова контрольна робота.
Академічна доброчесність	<p>Дотримання академічної доброчесності засновується на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів університету:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Кодекс честі Карпатського національного університету імені Василя Стефаника. 2. Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності. 3. Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Карпатського національного університету імені Василя Стефаника. 4. Положення про запобігання академічному плагіату. 5. Склад комісії з питань етики та академічної доброчесності Карпатського національного університету імені Василя Стефаника. 6. Лист МОН України «До питання уникнення проблем і помилок у практиках забезпечення академічної доброчесності». <p>Ознайомитися з даними положеннями та документами можна за посиланням: Електронний фонд локальних нормативно-правових документів Карпатського національного університету імені Василя Стефаника</p>
Відвідування занять	<p>Можливість і порядок відпрацювання пропущених здобувачем освіти занять регламентується «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Карпатського національного університету імені Василя Стефаника».</p> <p>Ознайомитися з положенням можна за посиланням: Електронний фонд локальних нормативно-правових документів Карпатського національного університету імені Василя Стефаника</p>

	<p>У разі виконання завдання здобувачем освіти пізніше встановленого терміну, без попереднього узгодження ситуації з викладачем, оцінка за завдання – «незадовільно», відповідно до «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів Ознайомитися із положенням можна за посиланням: Електронний фонд локальних нормативно-правових документів Карпатського національного університету імені Василя Стефаника</p>
Неформальна освіта	<p>Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується «Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Карпатському національному університеті імені Василя Стефаника». Ознайомитися із положенням можна за посиланням: Електронний фонд локальних нормативно-правових документів Карпатського національного університету імені Василя Стефаника</p> <p>Додаткові бали до поточного контролю здобувач освіти може отримати, пройшовши навчальний курс у вигляді неформальної освіти з отриманням сертифікату в межах предмету вивчення дисципліни протягом навчального семестру, взявши участь у науковому, освітньому чи прикладному проєкті, який відповідає предмету дисципліни чи підготувавши дайджест (добір уривків з різних джерел на певну тематику, подану в переліку додаткових питань для опрацювання). У форматі дайджестів можна зробити системний аналіз будь-якого теоретичного положення, розкрити різні точки зору на будь-яку проблему, тему, питання та зробити узагальнюючі висновки:</p> <p><i>2 бали</i> – нараховується здобувачам освіти, які пройшли навчальний курс у вигляді неформальної освіти з отриманням сертифікату в межах предмету вивчення дисципліни протягом навчального семестру.</p> <p><i>2 бали</i> – нараховується здобувачам освіти, які взяли участь у науковому, освітньому чи прикладному проєкті, який відповідає предмету дисципліни.</p> <p><i>1 бал</i> – нараховується здобувачам освіти, які підготували дайджест на певну тематику в межах вивчення дисципліни.</p> <p>Також за рішенням кафедри здобувачам освіти, які брали участь у науково-дослідній роботі (роботі конференцій, студентських наукових гуртків та проблемних груп, підготовці публікацій), а також були учасниками олімпіад, конкурсів, можуть присуджуватися додаткові бали «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів». Ознайомитися із положенням можна за посиланням: Електронний фонд локальних нормативно-правових документів Карпатського національного університету імені Василя Стефаника</p>

8. Рекомендована література

Основна

1. Кияк Т. Р. Форма і зміст мовного знака . *Вісник ХНУ*. 2004. № 635. С. 75–78.
2. Мірам Г. Є. Основи перекладу: курс лекцій. Київ, 2003. 240 с.
3. Радчук В. Д. Що таке інтерпретація? Київ, 1997. 207 с.
4. Манакін В.М. Мова і міжкультурна комунікація. Київ: Академія. 2012
5. Hejwowski K. Elementy kulturowe w przekładzie. *Iluzja przekładu. Przekładoznawstwo w ujęciu konstruktywnym*. Katowice, 2015. s. 67-124.
6. Lewicki R. Odbiór przekładu i odbiorca przekładu. *Obcość w odbiorze przekładu*. Lublin, 2000. s. 19-43.
7. Schultze B. Historia i kultura pod soczewką: kluczowe pojęcia polskiej kultury jako wyzwanie dla tłumacza. *Perspektywy polonistyczne i komparatystyczne*. Kraków. 1999. s. 3-22.
8. Корунець І. В. Теорія та практика перекладу. Вінниця, 2003. 448с.

9. Кухаренко В. А. Інтерпретація тексту. Вінниця, 2004. 261с.
10. Зорівчак Р. П. Реалія і переклад. Львів, 1989. 216с.
11. Коптілов В. В. Теорія і практика перекладу : Навчальний посібник. 2002. 280 с.
12. Навчальний посібник з курсу «Вступ до усного перекладу» /Укладачі С.В.Новоселецька, О.А.Пелипенко – Острог, 2007 – 193 с.
13. Ребрій О.В. Основи перекладацького скоропису. Навчальний посібник./ За ред.. Л.М.Черноватого та В.І.Карабана. – Вінниця: Нова книга, 2006. – 152 с.

Викладач

Наталія ЩЕРБІЙ